

Jaarverslag 2022-2023 en Jaarrekening 2022

Verslag van de activiteiten van Mooi Wageningen
over de periode april 2022 - april 2023
en financieel jaarverslag van 2022

1. Bestuur	3
Samenstelling bestuur.....	3
Ondersteuning	3
Rooster van Aftreden	3
2. Vereniging	4
Activiteiten, natuurwerkdagen en samenwerking	4
Ontwikkeling ledenbestand	4
Communicatie	5
3. Natuur- en landschapsbescherming.....	6
Slibstort Maneswaard	6
Renkums Beekdal (Gletcherparadijs)	6
Herontwikkeling Dorschkamp	7
Dassenbos/westelijke ontsluiting WUR	7
Ruimtelijke ontwikkeling Born-Oost	8
Gebiedsproces Binnenveld / Achterbergse Hooilanden	9
Lozing ENKA smeerpip.....	9
Natuurbeheer Uiterwaarden /Grebbedijk	10
Bomenkap Veluwe	12
Symposium “Burgers stappen naar de rechter”	12
4. Jaarrekening 2022	15
5. Toelichting op jaarrekening 2022.....	17
Staat van baten en lasten.....	17
Balans	17

1. Bestuur

Samenstelling bestuur

Het bestuur bestond per 1 april 2023 uit Joost Reijnen (penningmeester), Marjan Boone (secretaris), Adriana Hulsmann, Raoul Beunen en Herman Agricola. In december 2022 heeft Hans Brons het bestuur verlaten. In september heeft Joost Reijnen zijn functie als voorzitter neergelegd en het penningmeesterschap van Adriana Hulsmann overgenomen. Sinds september 2022 is de functie van voorzitter vacant. Er hebben zich ondanks herhaalde oproepen geen kandidaat-bestuursleden aangemeld voor de functie van voorzitter.

Het bestuur vergaderde sinds juni 2022 zes keer. Van alle bestuursvergaderingen zijn notulen gemaakt. Alle vergaderingen hebben fysiek plaats gevonden.

Ondersteuning

Het bestuur kreeg weer ondersteuning van leden. Speciaal wil het bestuur bedanken de leden Luc de Kort en Alie de Boer (kascommissie), Hugo Hoofwijk (Groenberaad), Patrick Jansen (Twitter en advies). Ondersteuning is belangrijk. Het kost veel tijd om invloed uit te oefenen in de planfase en in de fases van besluitvorming (inspraak) en bezwaar. Dat kan het bestuur niet alleen. Leden die mee willen helpen op dossiers worden node gemist.

Regelmatig krijgt het bestuur van leden (en soms ook niet leden) meldingen en tips over nieuwe projecten of zaken die naar hun idee niet goed gaan. Het bestuur is uiteraard blij met deze extra ogen die het bestuur helpen om op de hoogte te blijven van wat er allemaal speelt. Tegelijkertijd heeft het bestuur maar beperkt tijd om alle zaken op te pakken. Het bestuur kan dus altijd mensen gebruiken die daarbij willen helpen en die bereid zijn om zich ten aanzien van specifieke ontwikkelingen of onderwerpen voor de vereniging in te zetten.

Rooster van Aftreden

Naam	Functie	Benoemd per	Termijn tot	Uiterlijke termijn
Joost Reijnen	Penningmeester	Juni 2020	Juni 2024	Juni 2026
Marjan Boone	Secretaris	December 2018	December 2022	December 2024
Adriana Hulsmann	Lid	November 2019	November 2023	November 2025
Raoul Beunen	Lid	Oktober 2017	Juni 2024	Juni 2024
Herman Agricola	Lid	Mei 2022	Mei 2024	Mei 2028

Bestuursleden worden benoemd voor een zittingsperiode van twee jaar. Aftredende bestuursleden zijn terstond herkiesbaar met dien verstande dat geen bestuurslid voor een langere aaneengesloten termijn dan zes jaren in functie kan blijven. Van die termijn kan, vanwege de benodigde expertise en/of ervaring, worden afgeweken na een gemotiveerd voorstel van het bestuur aan de algemene vergadering. Het bestuur stelt voor om Marjan Boone te herbenoemen.

2. Vereniging

Activiteiten, natuurwerkdagen en samenwerking

Algemene Ledenvergadering

Op 31 mei was het weer mogelijk om een fysieke algemene ledenvergadering te organiseren. Na het huishoudelijk gedeelte gaf Karen Krijgsveld een boeiende lezing 'Hoe recreatie de vogels verstoort en hoe je daar als (Mooi) Wageninger mee om kunt gaan'.

Natuurwerkdag

Op 5 november 2022 nam een groep vrijwilligers deel aan de natuurwerkdag bij Oranje Nassau Oord. De werkdag stond in het teken van het omvormen van het bos richting meer inheemse bomen en struiken. Deze natuurwerkdag is gezamenlijk door Landschapsbeheer Zuidwest Veluwe en Mooi Wageningen georganiseerd.

Excursies

In 2022 was het voor Mooi Wageningen weer mogelijk activiteiten als excursies te organiseren. In februari werd meegewerkt aan de bouw van een bijenoease op de Wageningse Eng (initiatief Werkgroep Biodiversiteit). Op 21 mei 2022 is in het kader van Natura 2000 dag een fietsexcursie georganiseerd langs de drie Natura 2000-gebieden van Wageningen: het Binnenveld, de Rijntakken en de Veluwe.

Samenwerking

In 2022 werkten we samen in het Groenberaad, waarin Mooi Wageningen, KNNV afdeling Wageningen e.o., Wageningse Milieu Overleg, Bomenstichting Wageningen en de gemeente Wageningen het gemeentelijk groenbeleid bespreken. Met Stichting Milieuwerkgroepen Ede hebben we de juridische procedure tegen de 'smeerpijp Enka' afgerond. Verder werkten we samen met Vijf Dorpen in 't Groen, Stichting Mooi Binnenveld, Stichting Werkgroep Milieubeheer Rhenen en de coalitie Wageningen Goed op Weg. Rond de petitie over de 'Smeerpijp ENKA' was een vruchtbare samenwerking met Vereniging Havenstraat en Watersportvereniging VADA. Op initiatief van Stichting Renkums Beekdal wordt samengewerkt met het Natuurcentrum Veluwe, Vijf dorpen in het Groen, IVN Ede, Platform Lage Veluwe, Landgoed Quadenoord, Stichting Milieuwerkgroepen Ede en IVN Zuidwest-Veluwe om te komen tot een integrale gebiedsaanpak voor het stroomgebied van het Renkums Beekdal.

Ontwikkeling ledenbestand

Op 1 januari telde de vereniging 309 leden. Op 31 december waren dat er 306. Er waren 7 leden die zich inschreven en 10 leden werden uitgeschreven. Van die laatsten waren er vijf die hebben opgezegd of waren overleden. Bij de overige vijf leden was het niet mogelijk om, na herhaalde verzoeken, contributies te innen of contact te krijgen. Per 1 april 2023 is het ledenbestand toegenomen tot 315. Het bestuur heeft het voornemen om tenminste het ledenbestand te consolideren. Nieuwe leden krijgen een welkomstmail.

Het was de bedoeling om voor het contributiejaar 2023 ook een automatische incasso actief te hebben. Dit is niet gelukt omdat het aanvragen van automatische incasso bij de SNS-bank langer duurt dan verwacht. Inmiddels beschikken we begin 2023 over een incasso-overeenkomst met de bank.

Communicatie

Twitter

In 2022 had Mooi Wageningen bijna 1600 volgers op Twitter. Belangrijke onderwerpen die getweet werden hadden voornamelijk betrekking op de ENKA smeerpijp en de petitie die de plannen om vervuild afvalwater te lozen op de Rijn tot gevolg had. Andere onderwerpen waren het biodiversiteitsplan van de gemeente Wageningen, een evaluatie van het stemgedrag van de partijen in de gemeenteraad in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen (afgelopen raadsperiode) en de landelijke actie 'Niet zonder de natuur' rond Prinsjesdag.

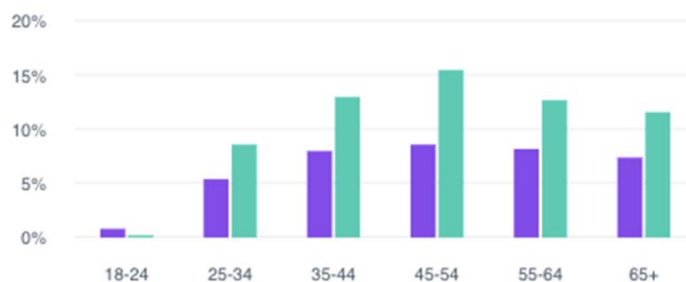
Facebook

Doelgroep

1.005 Facebook-volgers

Leeftijd en geslacht

Mannen 38.40%
Vrouwen 61.60%

De vereniging heeft ruim 1000 volgers op Facebook waarvan gemiddeld 500 volgers de berichten lezen. Het aantal vrouwelijke volgers is significant groter dan het aantal mannelijke volgers. In de verschillende leeftijdsgroepen blijft het aantal jongeren achter. Het is volgens de verwachting dat de meeste volgers uit Wageningen zelf komen.

Nieuwsbrieven

De nieuwsbrief wordt verzonden naar ruim 300 leden en geïnteresseerden van de vereniging. In 2022 werden 10 nieuwsbrieven/nieuwsflitsen verzonden. Het aantal mensen dat de nieuwsbrief ook daadwerkelijk opent varieert tussen 55 en 70%. Onderwerpen in de nieuwsbrief hadden betrekking op de ENKA smeerpijp, de bijeenkomst van de Renkumse beekdalen, het Grebbedijk project, het natuurherstel van het Utrechtse deel van het Binnenveld, het plan tot recreatiezonering van op de Veluwe, Bomenkap in het Natura 2000 Veluwe, ontwikkelingen Born-Oost en de bomenkap Geertjesweg.

Pers

Regelmatig heeft de pers in 2022 aandacht besteed aan onze activiteiten. Zo verschenen regelmatig artikelen in De Gelderlander en bij Omroep Gelderland. Onze gezamenlijke actie rond de 'smeerpijp ENKA' haalde zelfs landelijk het NOS-Regiojournaal, Radio Pointer, Trouw en het Jeugdjournaal.

Website

Onze website was hoognodig aan een update toe. Eind 2022 heeft communicatiebureau De Lynx een aantal belangrijke verbeteringen doorgevoerd. Zo is de website overzichtelijker geworden, zijn diverse fouten gerepareerd en zijn onze belangrijkste resultaten zichtbaar. Ook is het mogelijk om als niet-lid je te abonneren op onze nieuwsbrief.

3. Natuur- en landschapsbescherming

Op het gebied van natuur- en landschapsbescherming haalden we in 2022 wisselende successen. Enkele langlopende dossiers vroegen hernieuwde aandacht. We gaven adviezen, dienden zienswijzen en beroepen in en hadden veel (digitaal) overleg. Bilateraal overleg met wethouders, statenleden, raadsleden en ambtenaren en collega-organisaties was vaker dan het jaar daarvoor weer fysiek mogelijk.

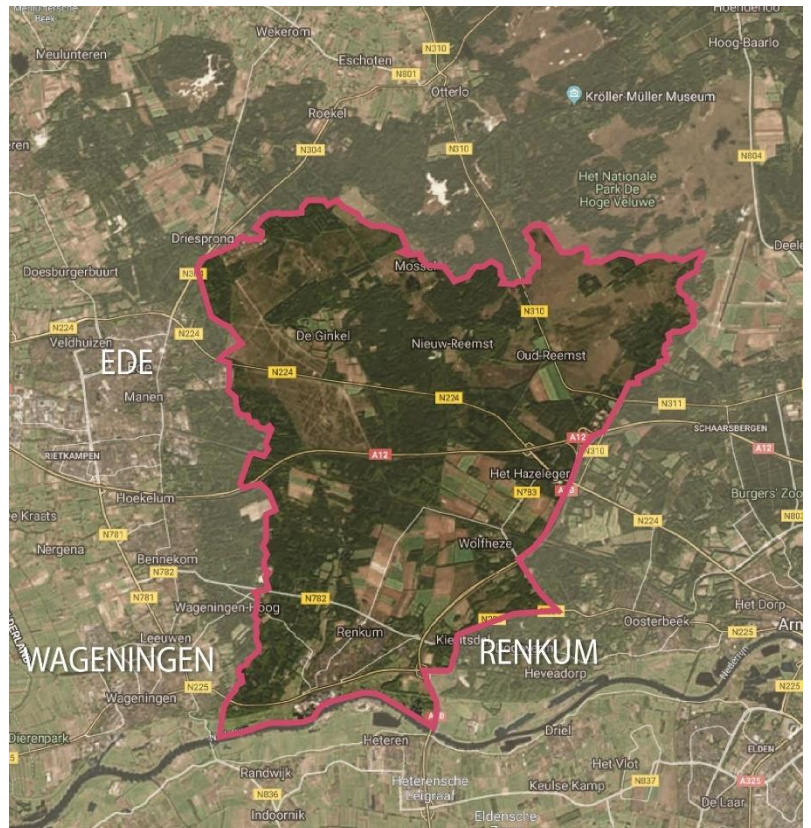
Slibstort Maneswaard

K3Delta wil, in opdracht van eigenaar Staatsbosbeheer, over een periode van 10 jaar ongeveer 1 miljoen kuub baggerspecie storten in de voormalige ontzandingsput in de Maneswaard. De gedachte is dat met het verontdiepen van de plas de ecologische waarde zal toenemen. Hiervoor is inmiddels een omgevingsvergunning verleend door B&W Wageningen. Een vergunning in kader van de Wet Natuurbescherming is door de provincie Gelderland geweigerd, omdat zij van mening is dat deze niet nodig is. Mooi Wageningen heeft tegen deze weigering een zienswijze ingediend, omdat zij van mening is dat als gevolg van de baggerspeciastort de N-depositie op omliggende Natura 2000 gebieden zal toenemen. De door de initiatiefnemers voorgestelde externe saldering is naar de mening van Mooi Wageningen ondeugdelijk.

Renkums Beekdal (Gletcherparadijs)

De Stichting Renkums Beekdal heeft het initiatief genomen om samen met gebiedspartijen te werken aan een behandeling van omgevingsvraagstukken door de drie gemeenten en terreineigenaren in het gebied. Het gebiedsproces richt zich op het hele stroomgebied van het Renkums Beekdal, dat ligt in de gemeenten Renkum, Wageningen en Ede. Op de agenda staan onder meer zaken als stikstofdepositie, verdroging, recreatie, herstel van heide en klimaatvriendelijke bossen, verkeer en vervoer over land en door de lucht, ontsnippering van de natuur, ecologische verbindingen, ruimte voor woningbouw en energietransitie.

Het doel is het unieke karakter van het Renkums Beekdal te behouden en daarbij de balans te vinden tussen maatschappelijke en fysieke ontwikkelingen in het gebied. Met dit gebiedsproces stimuleren we burgerbetrokkenheid, waarbij burgers en/of organisaties samenwerken met de gemeenten, het waterschap, de provincie, private en publieke terreinbeheerders.

Het gebiedsproces 'Heel het Renkums Beekdal' wordt georganiseerd door het burgerinitiatief 'Gletsjerparadijs' van Stichting Renkums Beekdal, in samenwerking met het Natuurcentrum Veluwe, Vijf dorpen in het Groen, IVN Ede, Platform Lage Veluwe, Landgoed Quadenoord, Samenwerkende Milieugroepen Ede, Mooi Wageningen en IVN Zuidwest-Veluwe. Het proces wordt begeleid door een professioneel gebiedsregisseur en ondersteund door de gemeenten Renkum, Wageningen en Ede, Waterschap Vallei-Veluwe en Provincie Gelderland met de programma's Veluwe op 1, Natuurherstel, Ontsnippering en Gelderse Stikstofmaatregelen.

In het afgelopen jaar zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd en is gewerkt aan een gezamenlijke zienswijze op het Ontwerp Herstelprogramma Natura 2000 Veluwe van de provincie Gelderland.

Meer informatie is te vinden op www.renkumsbeekdal.nl

Herontwikkeling Dorschkamp

Mooi Wageningen neemt actief deel aan de participatiebijeenkomsten over de woningbouwontwikkeling op de Dorschkamp. Op de locatie van de asielzoekerscentrum en het voormalige ziekenhuis wil de eigenaren (Staatsbosbeheer en Smink Vastgoed) 150 woningen realiseren. De gemeente heeft hiervoor in 2021 een visie vastgesteld. De afgelopen 12 maanden vonden vier participatiebijeenkomsten plaats. Mooi Wageningen vindt het behouden van een goede groene/ecologische dooradering van groot belang. Daarnaast wil ze verstoring door recreanten in het naastgelegen Natura 2000 Veluwe voorkomen en zelfs verminderen. Tenslotte mag als gevolg van de woningbouw de stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie niet toenemen.

Dassenbos/westelijke ontsluiting WUR

Om het autoverkeer te bevorderen werken de gemeente Wageningen en de WUR aan een extra ontsluiting van de campus voor autoverkeer. Deze extra ontsluiting is gesitueerd aan de westkant van de campus en komt uit op de Dijkgraaf.

Om de ontsluiting voor het autoverkeer mogelijk te maken en daarbij ook nog ruimte te houden voor het fietsverkeer is in januari 2021 een deel van het Dassenbos gekapt. Die kap leidde

destijds tot verbazing en protest. De verbazing had vooral te maken met het feit dat het gaat over een oude bosgroeiplaats wat betekent dat er de plicht is om binnen drie jaar op dezelfde locatie te zorgen voor herplant van bomen.

Oude bosgroeiplaatsen zijn locaties waar ten minste 100 jaren onafgebroken bos heeft gestaan. Het betreft bosgroeiplaatsen die deel uitmaken van uniek cultuurhistorisch, landschappelijk en ecologisch erfgoed. Veel daarvan is in het verleden al verloren gegaan. Anno 2003 resteerde in Nederland nog slechts circa 340 ha bos dat vòòr 1800 is ontstaan. Circa 41.000 ha bos is van voor 1900.

Oude bosgroeiplaatsen zijn wettelijk beschermd en dat heeft een goede reden. In nagenoeg de gehele provincie is de bovengrond door werkzaamheden verstoord. De oude bosbodems vormen een zeldzaam geworden uitzondering. Een bos is meer dan een verzameling bomen en juist de ondergrond is cruciaal voor een gezond bos. Bos is een ecosysteem – inclusief bodem met een bepaalde structuur en bodemleven waaronder mycorrhiza's – dat honderden jaren nodig heeft om zich te vormen. In een oud bos zit een enorme hoeveelheid koolstof opgeslagen, vooral in de bosbodem. De oude bosgroeiplaats en het bijbehorende bodemsysteem gaan verloren als herplanting van gekapte bomen elders mag plaats vinden. Bescherming van oude bosgroeiplaatsen richt zich heel specifiek op de bescherming van het bodemsysteem en de bijbehorende bodemecologie. Voor behoud van deze bosgroeiplaatsen is herplanting op dezelfde locatie dus essentieel.

In de tussentijd was Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland een discussie gestart over die bescherming van oude bosgroeiplaatsen. Samen met de vereniging Vijf Dorpen in 't Groen en de Stichting Milieuwerkgroepen Ede heeft Mooi Wageningen in een gezamenlijke brief Provinciale Staten met klem verzocht vast te houden aan de huidige voorwaarde in de Omgevingsverordening. In januari hebben Provinciale Staten met grote meerderheid besloten om de bescherming van oude bosgroeiplaatsen te behouden.

Voor het Dassenbos betekent die wettelijke bescherming dat de herplantplicht voor januari 2024 gerealiseerd moet zijn.

Tijdens de klankbordgroep 'Westelijke ontsluiting WUR' heeft Mooi Wageningen in december aangedrongen op een alternatieve westelijke ontsluiting, gericht op herstel van de bosbodem en het voorkomen van een verdere aantasting van het Dassenbos. Medio 2023 zal hierover meer duidelijkheid komen.

Ruimtelijke ontwikkeling Born-Oost

Eind 2012 heeft de gemeenteraad van Wageningen het bestemmingsplan voor Born-Oost vastgesteld. De vaststelling werd tweemaal uitgesteld mede omdat door jurisprudentie van de Raad van State (bouwvrijstelling stikstof) nieuwe stikstofberekeningen noodzakelijk waren. De initiatiefnemer (WUR) wil de stikstoftoename extern salderen met het opheffen van een veehouderij aan de Langesteeg in Bennekom. Mooi Wageningen plaatst vraagtekens bij de legitimiteit van deze extern saldering. Omdat de finale toetsing voor deze externe saldering niet plaats vindt bij het bestemmingsplan, maar bij de omgevingsvergunning heeft Mooi Wageningen geen beroep ingesteld tegen het bestemmingsplan. Wel heeft zij onlangs de 'meitellingen' van de locatie Langesteeg opgevraagd.

Gebiedsproces Binnenveld / Achterbergse Hooilanden

Het Binnenveld is bij de meeste mensen bekend vanwege de succesvolle natuurontwikkeling die in de afgelopen jaren is gerealiseerd. Tal van soorten, waaronder grutto, tureluur, kievit en wulp profiteren optimaal van de extra ruimte die ze wordt geboden in het natuurgebied.

Minder bekend is dat de Bennekomse Meent, de Blauwe Hel en de Hel zijn onderdeel zijn van het Natura 2000 netwerk. Deze gebieden zijn aangewezen voor het behoud en herstel van blauwgraslanden, overgangs- en trilvenen en soorten als grote modderkruiper en geel schorpioenmos. Het zijn de laatste restjes van wat ooit een groot veenmoeras was.

In de afgelopen jaren is hard gewerkt aan natuurherstel, onder meer door de gifstort bij Veenendaal te saneren en de waterhuishouding aan te passen zodat agrarisch water buiten het gebied blijft en alleen het goede kwelwater beschikbaar is voor de natuur. Door het verwijderen van ruigte en spontane bos- en struikopslag herstellen we mos- en graslanden en moeras.

Tegelijkertijd hebben de verantwoordelijk overheden decennialang nagelaten om maatregelen te nemen tegen de belangrijkste drukfactoren die behoud en herstel van het gebied bedreigen, de hoge stikstofdepositie en verdroging. De recent uitgevoerde natuurdoelanalyse heeft laten zien dat aanvullende maatregelen, zowel binnen als buiten het Natura 2000-gebied, noodzakelijk zijn om de natuurkwaliteit te behouden. Het is belangrijk dat de stikstofdepositie minder wordt en het grondwaterpeil in de zomer niet te laag is. Verder herstel van het watersysteem is nodig. Er moet weer meer grondwater naar het gebied stromen en het water moet hier langer worden vastgehouden. Daarnaast dient verbinding gemaakt te worden met nabij gelegen natuurgebieden om te zorgen voor een groter en niet meer versnipperd gebied.

De opgave om natuur te herstellen en de belangrijkste drukfactoren aan te pakken zal gevolgen hebben voor de omgeving. Daarbij is er gekozen om deze opgave samen met allerlei andere ruimtelijke opgaven op te pakken in een integraal gebiedsproces. Het gaat bijvoorbeeld om plannen voor woningbouw en bedrijventerreinen, het opwekken van duurzame energie en de verduurzaming van de landbouw.

In het gebiedsproces werken inwoners, overheden, ondernemers, kennisinstellingen, natuurorganisaties en andere betrokkenen samen aan een toekomstperspectief voor het Binnenveld. Mooi Wageningen is een van de deelnemers en zet zich er daarbij voor in dat ook daadwerkelijk de maatregelen genomen worden om natuur en landschap te behouden én te herstellen.

Meer informatie is te vinden op <https://gebiedsaanpakhetbinnenveld.nl>

Lozing ENKA smeerpip

Op 7 juni 2022 vond uiteindelijk de zitting bij de Raad van State plaats over de lozing van verontreinigd grondwater (o.a. sulfaat, pentachloorfenol, per- en trichloorethyleen) op de Nederrijn in Wageningen. Inmiddels had het waterschap het lozingspunt verlegd van de Pabstendam naar het kribvak ten oosten van de havenmond Wageningen. Na een tweede zitting op 30 september 2022 heeft de Raad van State uiteindelijk op 30 november 2022 uitspraak gedaan. Deze was zeer teleurstellend. Ondanks de zeer zorgwekkende stoffen was voldaan aan de geldende wet- en regelgeving. Zaken als kosteneffectieve reiniging of accumulatie van verontreinigingen als gevolg van onder ander lage waterafvoeren werden niet meegenomen.

Inmiddels was de ongezuiverde lozing volop in de publieke belangstelling komen staan. En ook de gemeenteraad van Wageningen vond bijna unaniem dat zuivering van het te lozen water opnieuw moest worden onderzocht. Om het publieke ongenoegen vorm te geven zijn de Vereniging Havenstraat, Mooi Wageningen en Watersportvereniging VADA begin 2023 een petitie gestart. Met het oog op de aanstaande waterschapsverkiezingen was de petitie gericht aan het waterschap met het nadrukkelijk verzoek de voorbereidingen voor de aanleg van de 'smeerpip' te staken en te zoeken naar een maatschappelijk verantwoorde oplossing. De petitie is in zeer korte tijd bijna 5.000 keer ondertekend; een groot succes. En de petitie kreeg veel landelijke, regionale en lokale aandacht. Ook volgde spontaan lokale acties, zoals een zwemprotest in de Nederrijn.

Uiteindelijk is op 6 maart 2023 de petitie (tussenstand 4.762 ondertekeningen) aangeboden aan het bestuurlijk overleg van het waterschap Veluwe en Vallei, de provincie Gelderland en de gemeenten Ede en Wageningen. Na afloop van dit bestuurlijk overleg werd ons medegedeeld dat de aanleg van de 'smeerpip' van de baan is. Reden hiervoor is dat de verontreiniging in het grondwater met sulfaat onder Ede geringer is dan voorheen was vastgesteld. Lozing op de Nederrijn is niet meer nodig.

Uiteraard heeft de publieke verontwaardiging en de petitie tot dit besluit bijgedragen. De provincie Gelderland zal nu na de nodige aanvullende onderzoeken een nieuw saneringsbesluit moeten nemen. Dit zal minstens nog wel een jaar duren. Ondertussen is Mooi Wageningen met studenten van de WUR een onderzoek gestart stand van zaken rond de verontreiniging en de mogelijke verdere aanpak hiervan.

Natuurbeheer Uiterwaarden /Grebbedijk

In de afgelopen jaren heeft Mooi Wageningen diverse malen bericht over de ontwikkelingen binnen het Grebbedijkproject. Bij de ontwikkeling van de plannen was natuur steeds een sluitstuk. Onder meer de ontwikkeling van een jachthaven, roeibaan en een zwemplas passeerden als wensen de revue. Tot toetsing van de plannen aan de wettelijke kaders werd vergeten dat de uiterwaarden een beschermd natuurgebied. Die toetsen maakten steeds opnieuw duidelijk dat al deze wensen onrealistisch waren. In de verdere uitwerkingen van de plannen krijgt natuur hopelijk de aandacht die ze verdient.

De planvorming rondom de Grebbedijk richtte zich enerzijds op het ontwerp van de dijk en anderzijds op zogenaamde meekoppelkansen. In het kader van meekoppelkansen en participatie kon iedereen ideeën en wensen aandragen. Doordat op voorhand de financiële en wettelijke randvoorwaarden niet werden aangegeven, kwam er een hele lijst van onrealistische wensen. In diverse scenario's en alternatieven zijn die vervolgens uitgewerkt en uiteindelijk getoetst aan de

belangrijkste randvoorwaarden, zoals de Wet natuurbescherming. Daaruit bleek al snel dat de meeste ideeën niet haalbaar waren. Samen met de KNNV Wageningen en de wetlandwacht van Vogelbescherming heeft Mooi Wageningen zich al die tijd hard gemaakt voor natuurbescherming. Onze boodschap is helder: de uiterwaarden zijn een beschermd natuurgebied en natuurbehoud en -ontwikkeling moeten daar voorop staan.

Eind september 2022 kwam het goede nieuws dat het plan voor de realisatie van een recreatieplas in het beschermd natuurgebied van de baan is. Dat betekent dat natuurontwikkeling bij de verdere uitwerking van het voorkeursalternatief naar een definitief ontwerp eindelijk de volle aandacht gaat krijgen. Gezien de biodiversiteitscrisis geen overbodige luxe. Er zijn in het gebied goede kansen om de biodiversiteit en de kwaliteit van het leefgebied van de soorten die er voorkomen een flinke impuls te geven. Denk daarbij aan de uitbreiding van plas-dras situaties, rietland en ooibos. Bovendien versterkt natuurontwikkeling de robuuste ecologische verbinding tussen de Veluwe en de Utrechtse heuvelrug. De aan te leggen geul in de Plasserwaard realiseert de van doelen van de Kaderrichtlijn Water. En biedt voor diverse soorten een rust en wellicht ook broedplek.

Een eerste natuurimpuls is inmiddels gerealiseerd doordat het Waterschap de stuw in de uiterwaard heeft vervangen. Dit betekent een verhoging van het waterpeil waardoor de uiterwaarden minder snel zullen verdrogen. De plas-dras situatie tot later in het voorjaar blijft bestaan, is gunstig voor een soort zoals porseleinhoen.

In het komende jaar zullen we de ontwikkelingen van het Grebbedijkproject kritisch blijven volgen. En waar mogelijk meedenken over de opties om de natuurkwaliteit te versterken en negatieve effecten te beperken of te voorkomen.

Bomenkap Veluwe

Begin 2021 heeft Staatsbosbeheer in percelen langs de Regentesselaan en de Geertjesweg een flink deel van de daar aanwezige beuken, eiken en berken van het beschermde habitatbos gekapt. Daarbij is de bodem van het bos beschadigd met zware machines. Mooi Wageningen is van mening dat deze kap in beschermd habitat in strijd is met de Wet natuurbescherming en

heef de provincie Gelderland vervolgens verzocht om te handhaven. Het handhavingsverzoek is in eerste instantie afgegeven waarna Mooi Wageningen beroep heeft aangetekend om voorbij werd gegaan aan de algemene zorgplicht uit de Wet natuurbescherming, de wettelijke bescherming van het specifieke habitattypen Beuken-eikenbos met hulst, de wetenschappelijk kennis over de gevolgen van

houtkap op beschermde ecosystemen en kennis van aanwezigheid en ecologie van de vermiljoenkever, én omdat duidelijk is dat niet is voldaan aan de eisen van de gedragscode Bestendig bosbeheer.

Daarnaast hebben we de provincie Gelderland een brief gestuurd waarin we verzoeken om de bescherming van de bossen van de Veluwe beter te regelen, en dan met name die delen die ecologisch extra waardevol zijn vanwege de aanwezigheid van een beschermd habitat. Wij adviseren daarin om een duidelijke zonering te maken met bosreservaten waar helemaal geen houtkap plaats mag vinden, natuurbos waar houtkap beperkt is tot onderhoud in verband met de veiligheid en productiebos waar houtoogst een neven doel is. Die zonering moet helpen voorkomen dat waardevolle bosdelen worden aangetast en ervoor zorgen dat er voldoende plekken zijn waar bomen oud kunnen worden, kunnen aftakelen en instorten, en dat er veel volumineus staand en liggend dood hout.

Dit advies lijkt in lijn met de aanpak die de provincie Gelderland aan het ontwikkelen is, mede doordat vergelijkbare problemen met houtoogst ook elders op de Veluwe spelen.

Symposium “Burgers stappen naar de rechter”

Op 1 april 2023 organiseerde Mooi Wageningen samen met Wageningen Dialogues en communicatiebureau de Lynx een landelijk symposium over burgers die naar de rechter

stappen. De hoge opkomst, de goede sfeer en de inhoudelijke discussies maakte het symposium een geweldig succes.

Een kort verslag.

‘Als je alleen meepraat wordt het meestal niets’

Steeds meer burgerorganisaties in het groene domein stappen naar de rechter. Teken van een goed functionerende rechtsstaat of een ongewenste ontwikkeling? En is die gang naar de rechter überhaupt te voorkomen? Nu niet, lijkt de conclusie. “Als je alleen meepraat wordt het meestal niets, je hebt een stok achter de deur nodig.” Zo verwoordt Wim van Opbergen, Werkgroep Behoud de Peel, in een regenachtig Wageningen op 1 april het sentiment dat herkenbaar is onder veel burgergroepen in het groene domein. Ruim honderd geïnteresseerden gaan daarover tijdens een symposium met elkaar in gesprek: wat gebeurt hier nou eigenlijk? Hoe is het zover gekomen? En kunnen we die gang naar de rechter ook voorkomen?

Onder de aanwezigen: onderzoekers, beleidsmakers, een enkele jurist, maar vooral veel betrokken burgers. Burgers die hun frustratie soms nauwelijks kunnen verbergen. Burgers stappen misschien steeds vaker naar de rechter, maar ze zitten daar eigenlijk helemaal niet op te wachten, vertelt onderzoeker Edwin Alblas (WUR): “Burgers hebben vaak geen rechten gestudeerd en staan tegenover acht advocaten van Pels Rijcken. Het is duur, moeilijk en kost veel tijd. De rechter is vooral een laatste strohalm.”

De waarheid aan je kant, maar wat is de waarheid?

Een strohalm om het gelijk aan je zijde te krijgen, maar daar valt wel wat op af te dingen. Het begint al met de vraag: weten we eigenlijk wel hoe slecht ontwikkelingen zijn voor de natuur? De wetenschap heeft daar een rol, wordt genoemd. Maar ook de ecologische adviesbranche: die zou veel meer haar onafhankelijkheid moeten bewaken. Het helpt niet dat initiatiefnemers van projecten zelf opdracht geven voor ecologisch onderzoek. Oplossingen? Het publiek heeft er wel een paar. Zo zouden onderzoekverzoeken centraal kunnen worden verdeeld onder adviesbureaus. Of er kan budget beschikbaar gesteld worden aan burgers voor een onafhankelijke beoordeling van relevante rapporten.

Als het dan uiteindelijk tot een toetsing bij de rechtbank komt, wacht het volgende obstakel. Volgens Henk Baptist (Metten = Weten) zijn rechtbanken niet altijd deskundig. “Ze weten niet wat de Habitatrichtlijn is. Arresten van het Hof van Justitie? Nee, die hebben ze niet. Ze maken alleen gebruik van de jurisprudentie van de Raad van State.”

We hebben juristen nodig die zeggen hoe het zit, vindt ook Jaap Dirkmaat van Das en Boom. “Dat de Nederlandse Wet natuurbescherming een slechte vertaling is van de Europese wetten. En dat rechters gedwongen zijn rechtstreeks te toetsen aan de verdragstekst. Dat neemt ook slimme vertaaltrucjes weg. Neem het simpele woordje ‘streven naar’, dat is een typisch Nederlandse vinding.”

Neem die burger serieus

De voor de hand liggende oplossing: zorgen dat het niet tot een gang naar de rechter hoeft te komen. Burgerbetrokkenheid is vooral een manier om beleid écht beter te maken, gelooft Jetske Bouma van het Planbureau voor de Leefomgeving. “Maar het gaat dan wel om meer dan participatie. Zoals: hoe moeilijk is het om een initiatief te nemen? Hoeveel loketten moet je langs? Hoe wordt met de weerstand omgegaan? Als je dat serieus wilt nemen, moet je misschien zorgen voor meer middelen, het burgerinitiatieven makkelijker maken.”

Op dit moment krijgen burgers niet echt het idee dat ze serieus worden genomen. Roel During, (WUR): “Er wordt gesproken over burgers als hindermacht. Dan verdampt het vertrouwen heel snel.” Beleid wordt bovendien vaak heel technisch gemaakt of ingewikkeld uitgelegd.

Bouma pleit voor meer begrijpelijk maken: mensen moeten hun leefomgeving ervaren en begrijpen waarom bepaalde maatregelen genomen worden. Ze schrok van de resultaten van een vragenlijst: “80-90% zei: we vinden het heel belangrijk dat er goed voor de natuur wordt gezorgd, maar slechts 20% zag een relatie tussen intensieve landbouw en biodiversiteitsverlies.”

Reden om pessimistisch/optimistisch te zijn

Beter uitleggen, meer betrokkenheid aan de voorkant. Of het zover komt? “Overheden zeggen dat het belangrijk is dat burgers betrokken zijn”, zegt Raoul Beunen (Open Universiteit). “Maar het is verontrustend hoe ze reageren op uitspraken van rechtbanken. Zelden leidt zo’n uitspraak tot een reflectie op de fouten die een overheid heeft gemaakt. Wel gaat het over nieuwe geitenpaadjes om alsnog een vergunning te kunnen geven, over rechters die op de stoel van de politiek gaan zitten, over burgers die een hindermacht vormen en over de manieren waarop burgers de toegang tot de rechter kan worden belemmerd.”

En daar zit precies het probleem, gelooft ook Johan Vollenbroek: het komt van bovenaf: “Rutte zei me eens: ‘Ik ga de stikstofproblematiek niet oplossen, de markt moet het maar doen. Bovendien verlies ik met ingrijpende maatregelen te veel stemmen naar rechts.’ Het landsbelang is ondergeschikt.” Reden om pessimistisch te zijn? Nee hoor. “Het stikstofprobleem speelt al 30-40 jaar, we zijn nu dichterbij een sanering van de veestapel dan ooit.”

En dus?

Concluderend: overheden kunnen veel doen om juridische procedures te voorkomen. Dat begint met het uitvoeren en handhaven van wet- en regelgeving en het serieus nemen van burgerbetrokkenheid. Tegelijkertijd bestaat er onder deelnemers brede consensus dat juridische procedures voorlopig onvermijdelijk zullen zijn, omdat overheden natuur en milieu nog regelmatig ondergeschikt maken aan economische belangen.

4. Jaarrekening 2022

BALANS PER 31 DECEMBER 2022 (na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2022		31-12-2021	
Vaste activa	€	€	€	€
Materiële vaste activa				
Inventaris	454		574	
		454		574
Vlottende activa				
Achterstallige contributies	-		12	
Te vorderen rente	3		-	
		3		12
Liquide middelen				
SNS-bank betaalrekening	5.630		8.149	
SNS-bank spaarrekening	15.000		8.921	
		20.630		17.070
Totaal		21.087		17.655
PASSIVA				
Reserves en fondsen				
Continuïteitsreserve (vrij vermogen)	19.571		17.523	
		19.571		17.523
Kortlopende schulden				
Vooruitbetaalde ledencontributie	94		116	
Crediteuren	1.404		-	
Bankkosten	18		17	
		1.516		133
Totaal		21.087		17.655

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2022

	Werkelijk 2022		Begroot 2022		Werkelijk 2021	
BATEN	€	€	€	€	€	€
Contributies leden	3.760		3.830		3.647	
Donaties (leden)	357		350		325	
Giften en donaties (overig)	100		100		70	
Verkoop landschapsboek	48		120		48	
Incidentele baten	-		100		483	
Rentes	3		n.a.		-	
Som van de baten		4.267		4.500		4.573

LASTEN

Bestuurskosten	72		350		96	
Porti	-		50		9	
Communicatie en ledenwerving	1.524		2.000		119	
Activiteiten	30		750		327	
Bijdrage landschapsboek	-		-		2.500	
Contributies	50		50		50	
Bezwaar en beroep	355		1.500		500	
Bankkosten	188		150		139	
Overig	-		100		-	
Som van Lasten		2.219		4.950		3.739
Saldo van baten en lasten		2.048	-/-	451		834

Bestemming saldo van baten en lasten:
Toevoeging/onttrekking aan:

- continuïteitsreserve	2.048	-/-	451		3.334	
- bestemmingsreserve landschapsboek	-		-	-/-	2.500	
	2.048	-/-	451		834	

5. Toelichting op jaarrekening 2022

Staat van baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie.

Het boekjaar 2022 is afgesloten met een positief resultaat van € 2.048,-. In de begroting werd rekening gehouden met een klein verlies van € 451,-. De inkomsten waren weliswaar € 333,- lager dan begroot, maar ook de uitgaven waren € 2.731,- lager.

De inkomsten zijn grotendeels in lijn met de begroting. Alleen waren er ten opzichte van voorgaand boekjaar geen incidentele baten. De inkomsten uit contributies vormen de belangrijkste bron van inkomsten voor de vereniging. Deze waren in lijn met de begroting. Het aantal leden op 1 januari 2022 bedroeg 309 en op het einde van het boekjaar telde de vereniging 306 leden. Maar er waren in het boekjaar 311 (309-5+7) betalende leden. In 2022 namen we afscheid van 10 leden, waarvan 5 leden hun contributie niet betaalden. We verwelkomde 7 leden.

De lagere uitgaven zijn het gevolg van lage uitgaven voor ledenwerving en communicatie (verschil van € 476,-). Met name werd weinig uitgegeven aan ledenwerving. Ook is slechts één natuurwerkdag georganiseerd, waardoor ook hiervoor de kosten lager waren. Voor bezwaar en beroep is € 1.045,- minder uitgegeven dan begroot, omdat in 2022 geen nieuwe beroepsprocedures zijn gestart. Er werden alleen kosten gemaakt inzake 'ENKA smeerpijp'. De bestuurskosten waren veel lager, omdat er geen kosten waren voor huur van vergaderruimtes voor bestuur- en ALV-vergaderingen. De bankkosten zijn hoger geworden en zullen in 2023 nog verder toenemen als gevolg van extra kosten 'verplicht klantonderzoek'.

Balans

In de balans is onder inventaris een bedrag van € 454,- opgenomen. De vereniging heeft per 31 december 2022 nog 19 exemplaren over van "De landschappen van Wageningen". Verder is er van de betaalrekening geld overgeschreven naar de spaarrekening, omdat sinds eind 2022 weer spaarrente wordt vergoed. Voor een kortlopende schuld is een bedrag van € 1.404,- opgenomen. Het betreft werkzaamheden voor het verbeteren en uitvoeren van achterstallig onderhoud van de website. De werkzaamheden vonden plaats eind 2022, maar de factuur is in januari 2023 voldaan.

Het positief resultaat van de baten en lasten is toegevoegd aan de continuïteitsreserve. Het betreft een bedrag van € 2.048,-. Deze reserve is toegenomen van € 17.523,- naar € 19.571.

Wageningen, 11 mei 2023

Vereniging Mooi Wageningen

Namens het bestuur

Joost Reijnen (penningmeester)

Marjan Boone (secretaris)

Adriana Hulsmann (lid)

Raoul Beunen (lid)

Herman Agricola (lid)